

Redacția și Administrația:
Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL“ Lugoj.

→ Manuscrise nu se înapoiază ←

Scrisori nefrancate se refuză.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:
MARȚI, JOI și SÂMBĂTĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor.,
pe 3 luni 2 cor., pe 6 luni 6 cor., pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE

se acordă conform tarifului.

Un număr singularie 10 bani.

DRAPELUL

Lugoj, 10/23 Mai 1905.

Samsarlăcul baronului Burián pare a se fi încheiat formal cu un rezultat pozitiv. A pus de nou în curgere tratativele pentru rezolvarea crizei. Negreșit un rezultat important după stagnarea nefertilă a ultimelor luni.

Dispoziția s'a schimbat peste noapte în cercurile opoziționale dela Budapesta. Neîncrederea cu care au împințat sosirea lui Burián la Budapesta a dispărut, făcând loc unei aprecieri simpatice, dacă nu chiar optimiste a situației.

N'avem să ne mirăm de această schimbare, dacă pătrundem mai adânc în psihologia coaliției opoziționale, care a ajuns la punctul extrem al rezistenței sale pasive.

Zadarnic ne spuneau organele coaliției, că aceasta poate aștepta, căci e unitară și solidară și că la urma urmelor tot trebuie să cedeze Coroana. Zadarnic ni-se spuneau toate aceste. Procesul de disoluțiune s'a pus deja în mișcare în sinul coaliției și acest proces nu se mai poate opri.

Astăzi nu mai este secret, ci e lucru recunoscut în publicitate, că baronul Bánffy a încercat să-și facă treburile sale pe la spatele coaliției, fără știrea acesteia și cu abandonarea poziției principale ce a luat coaliția în chestiunea militară.

Astăzi este fapt cert, că baronul Bánffy a prezentat cercurilor vienezelor un memorandum, în care oferă abandonarea limbii de comandă maghiare în schimbul introducerii limbii maghiare ca limbă de regiment la toate regimentele recrutate și întregite în Ungaria.

FOITA „DRAPELULUI”

Pietrile Doamnei

De Carmen Sylva.

== Traducere pentru „Drapelul”. ==

În Moldova de mează-noapte este un mare domeniu regal de păduri, ce se cheamă Broșteni.

Acolo sunt păduri, prin cari încă n'a dat săcurea nici odată, și prin cari abia a străbătut vr'un picior de om.

Una dintre cele mai frumoase căi, ce se poate face, este calea cu plutele din Ardeal peste Dorna, Broșteni, Hangu până la Piatra, pe Bistrița la vale, care șerpuieste cu apa ei limpede strinsă între stânci înalte și umbrită de fagi și brazi urieși. Sute de plute trec pe-aci zi de zi, luându-și calea din Bistrița în Siret până la Galați, unde se prelucră într'unul dintre cele mai mari ferestre ale Europei, se imbarcă pe Dunăre și-și fac calea până prin Panama, pentru de-a fi

Se mai spune, că acest memorandum ar conține și condițiunea de a maghiariză întreaga instrucțiune publică din Ungaria, chestiune care în fine nu se ține de chestiile militare, ci de chestiunile interioare, în cari Maj. Sa a oferit politicii șoviniste deja mai înainte mână liberă, dacă aceasta renunță la postulatele militare privitoare la despărțirea armatei.

Dar nu conținutul acestui memorandum este în momentul de față important pentru situația generală, ci faptul, că baronul Bánffy a profitat de stagnarea crizei pentru a-și încerca norocul cu planurile sale particulare.

Între astfel de condiții este de înțeles, că coaliția nu o mai putea duce înainte cu rigida negațiune față de Coroană, fără de a se nimici pe sine. A fost deci interesul eminent politic al coaliției, ca să primească simpatie misiunea lui Burián și să faciliteze punerea în mișcare de nou a tratativelor directe între coaliție și Coroană, ca astfel să reducă și atenueze demersurile lăturise și primejdia ce rezultă din aceste pentru coaliție.

Misiunea lui Burián nu a adus deci concesii, ci a pus de nou tratativele în mișcare și anume pe baza adresei acceptate de dietă, pe care a acceptat-o — precum era de prevăzut — și Coroana

În esență nu înseamnă nici un progres faptul, că Coroana stă astăzi pe aceeași bază ca și coaliția, adecă pe baza adresei, căci am arătat deja la acest loc, că această adresă admite diferite interpretări, între cari și interpretări de tot extremistă, dar și interpretări acceptabile de Coroană.

Întrebuințate la marile lucrări ale canalului.

Sunt minunați țărâni cu făptura lor înaltă subțire, cu părul negru, nasul de vultur, ochii adânci și negri, când zboară ei pe riul de munte la vale și își cârmuesc plutele cu mare dibăcie, având cămeși albe, pieptare brodate, căciuli albe ori pălării late, împodobite cu flori. Se întâmplă, că la cataractele, peste cari trebuie să treacă, capul plutei se confundă și omul, care stă înainte, se confundă și el sub apă până la brâu. Dar pentru aceea rămâne tot atât de nemișcat și indiferent, ca și când nu l-ar importa toată treaba. Ochii lui scrutează cu încordare în depărtare după vârtejii riului, neavând vreme ca să atingă nici barem cu o privire vestmintele sale umede.

De câte ori se desface câte o vale în laturi, pentru de-a face loc valurilor vr'unui părau ce se varsă în Bistrița, se înalță pe de-o parte Ceahlăul peste masele de copaci, pe de alta apar Pietrile Doamnei, ca turnuri dela o biserică gotică.

Da, este o cale minunată și până acum s'a întors încântat tot omul, care a trecut colo peste deal călare și a venit pe plută înapoi.

Adresa încheie cu postulatul, ca Maj. Sa să pună capăt stărilor actuale supărăcioase și neconstituționale, numind un ministeriu responsabil, care dispune de încrederea dietei și asigură prin programul său capacitatea de lucrare a corpurilor legiuitoare.

Coroana, care stă pe punct de vedere strict constituțional, a acceptat acest postulat, căci doar în cursul lungilor audiențe de acum două luni a sondat Maj. Sa terenul tocmai în direcția aceasta, căutând om și program acceptabil din sinul coaliției.

Esența misiunii lui Burián se reduce deci la invitarea, ca coaliția să designeze din sinul său omul potrivit pentru a forma un cabinet, care dispune de încrederea majorității, și totodată să precizeze pe baza adresei programul, care garantează capacitatea de lucrare a corpurilor legiuitoare.

Coaliția a răspuns numai la prima parte a invitației, designând omul, și a lăsat partea a doua, adecă precizarea programului detaliat de guvernare, să o rezolve omul de încredere al coaliției cu Coroana în tratativele ce vor urma.

Și în designarea omului de încredere, precum și în circumstanțele cari au determinat această designare, residă progresul lucrărilor pentru deslegarea crizei, căci coaliția nu a designat ca om de încredere pe un bărbat din sinul său, ci pe contele Iuliu Andrassy, care deși simpatie coaliției, nu face parte din aceasta, ci și-a păstrat și mai departe caracterul de șef al disidenței din partidul căzut dela putere.

Coaliția și-a și motivat această designare, recunoscând că adresa

Dar la anul 1538 nu era așa de frumos și vesel pe-aci. Atunci nu luncău plutele pe Bistrița în jos, dar sunet de arme se auzia din șesul de jos. De prin sate se refugiau femei și copii în codrii cei mai deși; căci strigățul de spaimă: «Vin Turcii» zbură din sat în sat.

Sultanul Suleiman era ocupat cu pustiirea Moldovei, și ori cât de vitejește se apăra eroicul Domn Petru Rareș, el a fost bătut de repeți ori. Turcii luaseră capitala Suceava și înaintau părjolind, ucizând și pustiind în spre Piatra. Era o privescătoare grozavă în sârmana Moldovă, ca și când un ciclon ar fi curățit toate și ce nu era de cărat, a pus în ruine. Turcii nu știau de milă și pardon, ei străpungeau copiii și ucidău femeile, pe cari nu voiau să le ducă cu sine, și cu mult mai binevenită le era lor moartea, decât prinsoarea turcească. Nu mai era o vită de văzut, nici holde, nici earbă.

Petru Rareș a trebuit să părăsească Piatra cu rămășițele oastei ce adunase în pripă și mergând pe Bistrița la deal s'o adăpostea la Iesle, unde se mai putea găsi hrană pentru oameni și pentru cai. Numele de «Iesle» ne amintește, că aci staționa odinioară cavalerie. Cei trei copii și-i trimise Vodă la

este alcătuită pe baza transacției dela 1867 și prin urmare nu putea designa ca om de încredere decât un politician, care stă pe baza transacției dela 1867. Nu cercetăm acum situația enorm de piezișă, în care a ajuns prin această motivare întreaga coaliție, dar în deosebi partidul kossuthist, care constituie puterea și simburile coaliției, ci constatăm numai faptul, din care rezultă consecvențe de tot importante pentru mersul crizei.

Până acum a fost considerată criza ca criză de sistem, comentându-se rezultatul ultimelor alegeri dietale ca falimentul sistemului politic inaugurat pe baza transacției dela 1867. Ni-se spunea zilnic, că transacția dela 1867 a devenit insutinabilă și se reclamă injgheburile unei noi transacții pe baza 48-istă.

Prin demersul de Sâmbătă al dirigenței coaliției opoziționale se pierde în nisip întregul faliment al transacției dela 1867, căci dirigența recunoaște în mod oficial, că adresa dietei stă pe baza acestei transacții. Astfel se reduce încetul cu încetul întreaga criză la o simplă criză de cabinet.

Dacă mandatariul coaliției va cădea de acord cu Coroana asupra programului de guvernament, chiar și la caz că acest program va conține unele concesii militare, bine înțeles între cadrele stabilite de transacția din 1867, se reduce întreaga criză la faptul că contele Iuliu Andrassy, ori Ignatie Darányi, ori altul din disidenți — persoana nu mai împoartă — va lua locul contelui Ștefan Tisza.

Concesii militare a dorit, ba a adus chiar cu mâna plină și Tisza dela Viena, dar a adus numai cât

fortul Ciceu; dar Doamna Elena nu voia să se despartă de el.

— Turcii nu mă vor afla, — zise ea, — ear de tine nu mă las până atunci, când văd că ți-s de primejdie!

Ceva mai sus de Hangu, la biserica dela Călugăreni, dăduse ea de un adăpost ascuns.

Biserica asta zace ascunsă sub o stâncă uriașă, despre care se zice, că ar fi rupt-o dracul din vârful Ceahlăului, pentru de a opri Bistrița în cale. Dar tocmai când ridicase piatra, cântă cocoșul, și el o scapă îndată pe locul unde stătuse, pentru de a se pitulă înainte de ce s'ar zori de dimineață.

Frumoasa Domniță Elena stetea sub umbra stâncii, ce-i atârna deasupra. Ochii și urechile erau în cea mai mare încordare; din când în când nările subțiri tremurau și culoarea mai se pierdea și mai revenia pe fața ei gingașă.

— Ah, rușinea, de-a fi învins! — zise ea cătră cel călugăr bătrân cu barba albă de omet, care pășise tocmai la dânsa.

— Toate se pot întoarce, afară de moarte! — răspunse el liniștit de tot.

— Întoarce? — exclamă vehement juna nevastă, — întoarce? Noi suntem perduți! Ear tu, bătrânule, vei cădea poate azi încă de vr'un iatagan!

permiteau împrejurările. Tot așa va face și următorul său. De contrast principial aici nu poate fi vorba!

Și nici situația dietală nu se va schimba după ce se vor trezi oamenii din zăpăceala generală. Cei ce au sprijinit până acum guvernul, îl vor sprijini și pe cel nou, căci stă pe aceeași bază ca cel trecut, ear cei ce nu se pot împăca cu 1867, vor rămâne și mai departe neimpăcați.

Criza mai apropiată poate deci erupe numai în sinul partidului kossuthist! Cei mai pacinici și mai doritori de putere vor urma exemplul dat la 1874 de Coloman Tisza, acățând de cuiu ce nu pot acum realiza; restul va începe de nou dansul macabru.

Vom fi eară unde am fost deja odată!

Criza. Baronul Stefan Burián a adus la Budapesta răspunsul Regelui la Adresa coaliției și acest răspuns este: Majestatea Sa doarește, ca noul guvern să se înființeze din sinul coaliției, și invită — prin baronul Burián — coaliția să numească un bărbat de încredere, care să aducă la cunoștință Regelui programul detaliat al coaliției. Răspunsul Regelui a fost luat la dezbateri în ședința de Sâmbătă a comitetului executiv al coaliției. Comitetul executiv a decis, că nu dă program nou, pentru că Regele cunoaște deja programul coaliției, ear program de guvernare încă nu dă, pentru că compunerea programului de guvernare cade în sarcina ministrului president designat. Comitetul executiv roagă pe contele Iuliu Andrássy, bărbatul de încredere al partidelor coalitate, să pertracteze cu Regele și să prezinte Regelui interpretarea detaliată a programului, până acum nemodificat, al coaliției.

Conflictul româno-turc încă nu e aplanat. Acest conflict a fost obiect de dezbateri și în camera italiană. Deputatul Galli a întrebat guvernul italian: sprijini-va gravaminele României față de purtarea guvernului turc? Secretarul de stat în ministerul de externe, Fuzinato a răspuns, că Italia totdeauna s'a întrepris pentru recunoașterea oficială a naționalității române din partea Turciei. Guvernul italian are speranță, că

— Poate, — răspunde el.

Atunci se auzi ropot de copite pe petriș, se auzi curat, și într-o fugă turbată sosi Rareș, ear în urma lui o ceată mică de călăreți.

El a stat numai până când și-a luat frumoasa nevastă pe cal lângă sine, și fără să zică un cuvânt, mână mai departe de-a lungul riului.

Turcii-i erau mai în călcăie pe riu la deal. Atunci le eși la locul cel mai strâmt călugărul bătrân în cale, și caii lor ciuliră și săriră spăriați.

— Stați! — strigă el, — încotro vreți s'o luați?

— Pe Rareș voim să-l prindem! O sută de galbini sunt puși pe capul lui! Arată-ne unde e, ori vei muri!

Călugărul le făcu semn și porni pe o cale printr-o poiană, care cevași mai departe conducea prețipis peste stânci și bușteni într'un codru neumblat.

Un timp oarecare îi urmară călăreții pe caii lor mărunți ca niște pisici. Apoi începură să caute cu sirguintă după urme, și deoarece nu aflară, le erupse mânia în contra călugărului, căruia-i sfășiară veșmintele de pe trup și-l fixară apoi cu cuie de un trunchiu răsturnat. După aceea se întoarseră înapoi. Buzele bătrânului se învinețiră, dar el șopti:

— Dacă nu chiar pe cruce, totuși răstignit! Dacă nu pentru omenime, totuși pentru țara mea! — își închise apoi ochii și răbdă moartea îndelungată și chinuitoare, fără de un vaet.

dorințele nobile ale națiunii române vor fi împlinite, și în acțiunea sa guvernul italian va fi totdeauna condus de sentimentele tradiționale de amicitie și simpatie, cari niciodată n'au fost date de minciună din partea celor 2 națiuni.

Dela Constantinopol se telegrafează ziarului «Neue Freie Presse» următoarele: Știrea din București, conform căreia conflictul dintre Turcia și România e aplanat, e absolut neadevărată. Până acum Poarta n'a dat răspuns formal la pretenziunile României, ci numai asigurări generale insuficiente. Ambasada română persistă cu tărie pe lângă pretenziunea sa originală și face pregătiri de a pleca din Constantinopol. Dacă în adevăr va pleca ambasada română, atunci ambasada germană va lua asupra și reprezentarea intereselor române. Apărarea bisericii și școalelor române va fi încredințată — acolo unde nu există consulate germane — unei alte puteri, probabil Italiei. În urma intervenției ambasadei germane se așteaptă totuși regularea conflictului.

Antecedentele conflictului sunt următoarele: Doi inspectori români de școale, amândoi cetățeni ai Turciei, au sosit la începutul lui April la Ianina, ca să inspecteze școalele aromâne, să reînființeze școala încetată din Berat și să creeze școale noi. Valiul Osman Pașa, care era cu consulul român Paduanu în relațiuni încordate, a căutat să impedeze dela început misiunea inspectorilor, i-a supravegheat de aproape cu ajutorul poliției, le-a interzis să facă vizite la consulate în societatea consulului român și i-a oprit să intre în gimnaziul inferior din Ianina și în edificiul consulatului român. La Paști întâmplându-se la Vosuva turburări, valiul a pus vina pe cei 2 inspectori români și în fine i-a arestat pe amândoi, pe unul în 5 Mai n., pe al doilea în 6 Mai n. Protestul consulului contra finutei dușmănoase și rău voitoare a valiului n'a fost luat în considerare. Osman Pașa s'a purtat de altfel foarte rău și față de Albanezi și Greci. Una din pretenziunile României este delaturarea lui Osman Pașa, care însă are mare protecție la Constantinopol.

Memorandul lui Bánffy. Din Viena se anunță, că Bánffy, cu ocaziunea ultimei sale călătorii la Viena, a cercetat pe ministrul de război Pitreich și i-a prezentat un memorandum privitor la introducerea limbii maghiare de regiment la regimentele ungurene ale armatei comune.

Fugarii ajunseră în curând pe o cărare strimță în pădurile dela Broșteni. De aci la Rarău deveni calea tot mai anevoioasă, și numai cine cunoștea bine vadurile, putea să treacă așa des riul, fără de primejdie. Dacă le succedea asta fără de a fi observați, eră ajuns atât, că li-se perdeă urma.

Calul principelui începă să piarză din puteri sub povara îndoită și răspunde numai cu un sforăit înfundat loviturilor de pinteni.

— Măria ta! — grăi unul dintre bărbați către Doamna, — eată calul meu; eu rămân înapoi!

— Dar tu ești perdut!

— De grabă! Dacă nu, va fi prea târziu! — grăi el, luă Domnița din brațele soțului ei pe calul său, și dispără în desiș, înainte de a-i fi putut ea mulțami.

Acum fugarii părăsiră Bistrița, pentru de a se urcă la Rarău, unde ne amintește încă și azi un mitoc, de fuga lui Petru Rareș.

În depărtare se zăriau cele două stânci, ca turnuri de biserică, acolo eră o speluncă, în care se putea omul ascunde.

Păduri impermeabile îi încunjurau jur împrejur. Dintre buștenii răsturnați se ridicau noui brazii urieși. În toată clipa le făcea loc mușchiul cel des, și copitele se cufundau mai multe urme adânc în lemnul roșu, putred, al câte unui copac de odinioară, care se făcea praf în urma lor ca un burete.

Dela Sibiu.

— Reprezentațiuni teatrale —

Sibiu, 5/18 Mai 1905.

Artistul nostru dramatic, dl Zaharia Bârsan a dat aici, în 13 și 14 Mai n., cu concursul artistei V. și al unor dame și tineri din loc, două reprezentațiuni teatrale. S'au jucat în sara primă două drame, iar în a doua sară o dramă și o comedie.

Piesa «Jean-Marie» e de un sentimentalism puternic și negrăit de duios. Tinărul Jean-Marie a plecat de mult pe mări îndepărtate, lăsând în nădejdi pe draga inimii sale. Timpul trece: vine vestea că marinarul s'ar fi prăpădit; vin mizeriile și Tereza este nevoită, la dorința părinților sei, să se mărite după bătrânul cu stare bună Jöel, îngropând în sufletul seu eternă iubire pentru Jean-Marie. În sfârșit sosește Jean-Marie, și ceea-ce urmează de aci încolo, e de văzut, iar nu de povestit. Bucuria lui, durerea ei, flacăra fericirii ce o zărește el în viitor, apoi frângerea speranțelor și despărțirea pe veci, au fost talmăcite din partea d-lui Bârsan și a d-șoarei V. cu ardoare și cu inspirație răpitoare, ce nu o vom uită nici odată.

Drama italiană «Necinstiții» e clădită pe un fond psihologic teribil. Nevasta funcționarului de bancă Moretti are relațiuni de amor cu directorul acelei bănci Pepino, care cheltue pentru ea și-i face toate hatărurile. Într'o zi directorul e găsit asasinat în stradă. Lucrurile încep a se schimba în casa lui Moretti. Din scrisorile rămase ale lui Pepino, funcționarul începe a bănuși, și pe urmă se convinge de nemernicia nevestei sale. Și acum dânsul, căruia este încredințată tocmăi descurcarea unei afaceri de fraudă a altui funcționar de bancă, pentru a se mântui pe sine și familia sa de prăpastia ce-i amenință, alunecă în același păcat al defraudării.

Plină de zguduitoare momente psihologice e drama asta, cu deosebire în actul III. Cu desăvârșită artă au jucat dl Bârsan și d-șoara V. pe funcționarul Moretti și soția sa Eliza. În deosebi, descărcarea durerii și crâncenile crize sufletești în desnodământul piesei au fost interpretate cu o pătrundere, cu o forță dramatică și cu un clocot de temperament, cum numai la celebrii artiști italieni poți vedea.

Perfect de isteț, sigur în mișcări și ușor în vorbă a fost dl Enescu în rolul bătrânului Orlandi. Cam șovăitor Pepino a fost dl Morar. Cu pricepere s'au ținut în roluri mai mici d-șoarele: A. Oltean, C. Goga și domni: Munthiu și Barcian.

Atunci trosni, urlă și sforăi ceva deodată înaintea lor, și din desiș, oblu înspre Domnița, se repezi un bour cu coarnele plecate în foalele calului sculat în două picioare, care se tăvăli pe spate cu gingașa lui povară. Fiara se avântă tocmăi la un nou atac turbat spre Elena; dar Rareș îi ajunse deja cu o săritură în cale, apucă coarnele lui săngeroase cu o putere grozavă și cu o singură zgâlțâire îi frânse grumazul. Apoi scoase pe Elena de sub cal.

— Poți să umbli? — întrebă el gingaș, ca și când nu s'ar fi petrecut nimic deosebit; ea se lipi de el.

— Până la capătul lumii! — zise ea, dar obrazii ei palizi arătau că nu grăsește adevărul.

— Vom da deci calea la cai, aci ne împedecă numai, în loc să ne folosească, și pentru ca să putem seduce pe gonacii noștri, trebuie să ne despărțim. Trebuie să merg la Ciceu, și eu voiu sosi acolo, deși este lungă calea peste Gura-Humora la Dorna și de aci peste Caliman. Tu, Ștefăniță, vei petrece pe Doamna la speluncă și vei rămâne lângă ea până când mă voiu întoarce. Tot nu vei putea tu merge până la capătul lumii! — zise el către Doamna, punându-și brațul pe umerii ei.

(Va urmă).

Plini de înaltă elevație sufletească ne-am depărtat dela această producție de o adevărată valoare artistică.

De un romantism cam sarbed e drama «Lăutarul din Cremona», reprezentată a doua zi. Cu toate acestea, nespun de duios și înduioșător a fost dl Bârsan în rolul lui Filippo. Cu multă gingășie a jucat d-șoara H. Cosma rolul cam palid al Gianinei. Plin de temperament a fost dl Enescu ca Ferrari, și bine a fost și dl Morar ca Sandro.

Înceierea producțiilor s'a făcut cu comedia «Trei pălării de dame», piesă de o valoare cam ușoară, dar plină de situații și întorsături hazlii. Aci toți diletanții noștri s'au dovedit artiști. Au jucat minunat și cu bună dispoziție. Pe lângă artistul Bârsan mai drăgălașe au fost d-șoarele Popescu, apoi d-na Tritean și d-șoarele Leményi, Colbasi, Muntean, precum și domni Enescu, Munthiu și Morar.

Public berechet în ambele seri.

Saul.

Curs de muzică

pentru învățătorii dirigenți de coruri.

Nr. 102 Oficiul protopresbiteral român gr.
ex 1905 or. din Lugoj.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. din Lugoj în conțelegere cu dl Ioan Vidu deschide curs de muzică vocală pentru învățătorii dirigenți de coruri. Cei ce voesc să participe la acest curs, au a se conformă următoarelor:

I.

1. Cursul se începe la 18 Iunie (1 Iulie) 1905 și va dură o lună de zile, până în 18/31 Iulie a. c.

2. Prelegerile vor fi ținute de dl I. Vidu învățator în Lugoj.

3. La finea cursului, oficiul protopresbiteral va extrada fiecărui frecventant certificat de frecvență și capacitate.

II.

4. Participanții au să se anunțe cel mult până în 11/24 Iunie a. c. la adresa dlui Ioan Vidu învățator în Lugoj (Krassó-Szörény m.) și de odată cu anunțarea să trimită și 20 cor. (douăzeci coroane), ca taxă de înscriere, tot la adresa de sus.

5. Participanții au cuartir gratuit la internatul fundației «Dr. Liviu Marcu», având numai să-și aducă: o perină, un iorgan (plapomă), un ciarșaf (lepedeu) și două ștergare (prosoape). Tot aici au viftul și serviciul pe lângă taxa plătită înainte de 30 cor. (treizeci coroane) pe întreg timpul instrucției.

6. Instrumentele auxiliare vor fi: violina, flautul și harmoniul. Cei ce au deja violină ori flaut, să le aducă cu sine.

7. Alți dirigenți de coruri, deși nu sunt învățători, pot să ia parte la acest curs, dacă posed ceva cunoștințe muzicale.

NOTĂ. Cursul se va ține numai la cazul când se vor anunța cel puțin 20 participanți până la terminul fixat. Dacă nu se vor anunța 20 inși, atunci în ziua de 11/24 Iunie cei anunțați vor reprimi taxele de înscriere prin post.

Lugoj, 9/22 Mai 1905.

Dr. George Popovici m. p. Ioan Vidu m. p.
protopresbiter. învățator.

Răsboiul ruso-iaponez.

Două năi scufundate.

Din Tokio se telegrafează ziarului «Berliner Tagblatt», că Iaponezii au scufundat 2 năi, a căror naționalitate nu e încă constatată, dar e probabil, că aceste năi aparțineau flotei baltice. Una din năi a ajuns în mâinile Iaponezilor în apropiere de Corea, cealaltă lângă insulele Pescadores.

Lupte în Mangiuria.

Avantgarda aripei stânce iaponeze a atacat pe dușmanul în apropiere de

Kiaksiantun și I-a respins. Armatele, rusă și japoneză, sunt foarte aproape una de alta.

Trei diviziuni rusești au înaintat pe lângă linia ferată spre Sud. Japonezii au atacat la 18 Mai n. aceste diviziuni rusești și le-a respins spre Nord.

Cinci sute călăreți ruși au atacat, tot în 18 Mai n., spitalul japonez dela Kanghiū. Japonezii au respins pe Ruși, cari s'au retras, după ce au suferit pierderi grave.

Informațiuni.

Punerea petrii fundamentale la capela dela «Izvor». Cu mare solemnitate s'a pus Luni în 15 Mai n. petra fundamentală a capelei, ce se va zidi la Izvorul tămăduitor dela Boșca. La acest act solemn a luat parte mare mulțime de pelerini din întreg comitatul nostru. Serviciul divin a fost celebrat de Prea On. dn. protopresbiter Maxim Popoviciu dela Boșca, reprezentantul P. S. Sale episcopului Nicolae Popea, cu asistența domnilor preoți: Nicolae Meda din Valeadieni, Constantin Păușan din Ocna-de-fer, Petru Ieremia din Călnic, Coriolan Zuiac din Vasiova, Iancu Ișfan Stan din Boșca-română, Ioan Pincu din Rafna și monahul Macarie Gușcă. În petra fundamentală a fost zidit un document, în care se descrie înființarea acestei capele. Capela e dedicată sfântului proroc Ilie. Locul pentru capela precum și fondul de zidire, în sumă de 2200 coroane, a fost dăruit de evlaviosul locuitor Nicolae Drăgălina, acum decedat. Zidirea bisericeii (capelei) dela Izvor costă 5957 cor. 57 bani, în care sumă nu e însă socotit prețul cărămizilor și petrilor necesare, pe cari le-au pus la dispoziție curatorii capelei. Documentul din petra fundamentală relevă și meritele mari, ce și le-a câștigat monahul Macarie Gușcă, care a ostenit foarte mult pentru zidirea capelei. Dacă zidirea va fi gata până la sf. Ilie, va avea loc în ziua de sf. Ilie inaugurarea solemnă a capelei.

Donațiune Reuniunii noastre de cântări. Din incidentul trecerii la cele eterne a mult regretatului paroh George Popovici dela Cliciova, a donat mult întristată familie 200 cor. Reuniunii române de cântări și muzică din Lugoj. Primească nobilii donatori și pe calea aceasta mulțămăita Reuniunii române de cântări.

Muzeul Caraș-Severinean. Întregim raportul nostru din Nrul trecut cu lista completă a conducerii Reuniunii, proclamate unanim în ședința constituantă. President: Carol Pogány. Directori: Ioan Boroș, Nicolae Putnok și August Tyll (Moldova n.) Secretar: Dr. Emeric Szentpétery. Avocat: Dr. Edmund Neumann. Cassar: Vasile Petrovici. Membri în comitet: Andor Almássy, Mihail Bésán, Coriolan Brediceanu, Geza Bene (Ocna de fer), Ioan Budințian, Constantin Burdia, Carol Fialka, Artur Gränzenstein, Dr. Simeon Handler, Wilhelm Jahn (Nădrag), Victor Mauritz, Alex. Mihalik (Orșova), Alex. Párvy, Dr. George Popoviciu, Ludovic Sándor, Ilie Trăilă, Dr. Aurel Vălean și Guido Voinich.

Dela Asociațiune. Joi, 18 Mai n., comitetul central al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» a ținut — scrie «Tel. rom.» — ședința la Sibiu. Cu această ocaziune comitetul a luat în primire suma de 10.000 cor. în număr, a fundațiunii «Ioan și Zinca Roman». Din venitele acestei fundațiuni se vor da stipendii tinerilor români, fără deosebire de confesiune, dela școale medii și dela universitate. Primul stipendiu se va conferi încă în anul acesta. Dșoara Minerva Cosma arată, că a pus sub tipar un «Album de cusături și țesături românești», și cere, ca Asociațiunea să recomande acest Album spre cumpărare. Comitetul primește propunerea în interesul popularizării și conservării motivelor originale țărănești. Tot în această ședință au fost exmiși secretarii Asociațiunii pentru a

reînvia despărțămintele Orăștiei, Caransebeșului și Diciosânmartinului. Dnii Ioan Ciocan, Dr. N. Moș din Deva, general Avram Mihălțan, parohul Corcea din Coșteiu, «Concordia» din Uzdin sunt declarați membri pe viață.

Serbarea zilei de 3 Mai în Viena. Tinerimea română și colonia română din Viena au serbat aniversarea zilei memorabile de 315 Mai 1848 cu mult entuziasm în restaurantul «zum Senator». Seria discursurilor a început-o dl Demian David. S'au trimis telegrame de salutare presidiului clubului naționalităților din Budapesta, primarului Vienei Dr. Lueger și «Gazetei Transilvaniei», celui mai vechiu ziar românesc de dincoace de Carpați.

Nouă bancă românească. În Mociu s'a înființat institutul român de credit și economii «Cămpiana». President este protopopul Ioan Moldovan. Capital social 50.000 coroane.

La examenele dela gimnaziul român din Brașov a fost exmis ca reprezentant al guvernului Kuncz Elek, directorul suprem al districtului școlar Cluj.

Trist și dureros. Un fapt de tot tristător cetim în «Gaz. Trans.»: La adunarea învățătorilor români gr. cat. din arhidiaconatul Sătmăr s'a constatat în mod oficial, în raportul presidial, că în unele școale confessionale nu se mai poartă și redigiază ziarele și protocoalele în limba română, ci în limba maghiară. Asemenea la unele oficii parohiale extrasele matriculare se redigiază în limba maghiară. Toate aceste se fac de dragul ajutorului de stat. Trist simptom, trist și dureros!

Incendiu în Lugoj. Eri, Luni d. m. la orele 5 a fost alarmat orașul nostru. Izbucnise un mare incendiu în magazinele casei Svoboda din piața Isabela, mărginașă cu casa fundației Pap, în care se află prăvălia dlui Traian P. Rácz, și cu casa Grosz, în nemijlocita apropiere a nou ziditului palat al băncii «Poporul». Incendiu se declarase în magazinele de sticlării ale firmei Grosz, de unde răspândindu-se cu mare celeritate a învălit în flăcări atât casa cu etaj, cât și toate edificiile laterale. A fost mare noroc, că focul s'a ivit ziua și nu a fost ajutat de vânt, căci altfel nu s'ar fi putut localiza. Primul ajutor l-au dat întru stingerea focului vecinii și pompierii militari (artileristi), mai târziu au sosit și pompierii noștri orașenești. De salvarea edificiului nu a mai putut fi vorba. În etaj se află locuința și cancelaria avocatului Dobó. Actele și cărțile au putut fi salvate numai aruncându-se pe fereastră afară în piață. Locuința din parter (unde se află magazinul lui Podwinetz) eră liberă, nefiind încă închiriată. După o muncă grea de două ore au reușit în fine pompierii asociați să localizeze incendiul, care a prefăcut totul din casa lui Svoboda în ruină și cenușă. Precum aflăm, au fost atât edificiile precum și magazinele de sticlării ale firmei Grosz asigurate.

Ciuma în India. O statistică înfrătoare publică ziarul englez «Times of India» despre victimele ciumei ce bătute îngrozitor în India. Anume: din 1 Ianuarie până la 15 April 1905 au murit de ciumă în India 576.366 oameni. În anii premergători au murit de ciumă în India: în 1901: 273.679 oameni, în 1902: 577.427, în 1903: 851.263, în 1904: 1.022.209. Numitul ziar crede, că în anul acesta au murit și vor muri de ciumă în India circa 2 milioane de oameni. Numai într-o săptămână, din 15—22 April, s'au bolnăvit de ciumă 64.214 persoane și au murit 54.602.

Post de vice-notar. S'a deschis concurs pentru ocuparea postului de vice-notar în Sasca-montană, retribuit cu 1000 cor. salariu. Petițiile sunt a se adresa primpretorelui Petru Corcan din Iam până la 10 Iunie n. Alegerea va avea loc în 16 Iunie.

Accident de tren. În noaptea de Joi spre Vineri a derailat între Verciorova și Turnu-Severin trenul de persoane. Ploile multe au stricat linia ferată și au

pricinuit accidentul. Opt vagoane și locomotiva s'au ruinat. Dintre pasageri nimenea n'a fost rănit mai grav.

Potop în Italia. În Italia de nord și de mijloc a fost săptămâna trecută potop mare. Mai multe poduri s'au stricat, case s'au dărîmat, sămănături s'au nimit, oameni s'au înecat. Paguba este numai în provincia Toscana peste zece milioane lire, iar în Italia de nord și mai mare. În provinciile venetiane Treviso, Vicenza, Padua, Verona este nimită toată recolta de grâu, de napi de zahăr și de porumb. Multe sate au fost cutropite de apă și locuitorii s'au suit pe coperișele caselor.

Procuror sinucigaș. Procurorul regese Dr. Geza Nagy dela Oradea-mare s'a împușcat Vineri în biroul se și a murit momentan. Probabil crize materiale l-au îndemnat să-și curme zilele.

Orașul idealistilor. S'a răspândit svonul în toată lumea, că miliardarul american Carnegie, cunoscut ca cel mai mare filantrop, vrea să înființeze aproape de Haga un oraș, în care să locuească numai idealisti. Locuitorii idealisti vor avea datorința să se ocupe numai cu științele și cu artele și, ca să nu ducă griji pentru ziua de mâine, primesc gratuit mâncare, îmbrăcăminte și locuință. Despre planul fantastic circulează multe versiuni și se susține, că sumă oribilă a destinat Carnegie pentru realizarea acestui plan.

Condamnare la moarte în Lugoj. Dintre procesele criminale, pertractate săptămâna trecută în fața curții cu jurați din Lugoj, mai mult interes și groază a stărnit procesul fraților Nicolae și Ilie Darabanț. Aceștia erau dușmani de moarte ai lui Petru Andrașescu în urma unui proces de avere și — la instigarea lui Ilie — Nicolae Darabanț a ucis cu 3 lovituri de se cure pe Andrașescu. Crima s'a întâmplat în noaptea de 29 spre 30 Martie a. c. Acuzator a fost procurorul Dr. Béla Virág. Apărători: Coriolan Brediceanu și Dr. Dobó Jenő. După pronunțarea verdictului, tribunalul a pedepsit pe Nicolae Darabanț ca făptuitor la muncă silnică pe viață, iar pe Ilie Darabanț ca instigator la moarte prin streang. Nicolae Darabanț n'a mai apelat, Ilie Darabanț și apărătorii au dat recurs în casație.

Crime sub influința alcoolului. Duminică la 14 Mai își petreceau într'un birt din Rafna țărani Pavel Secoșan și Vasile Simeon, lângă cari s'au atașat apoi Petru Secoșan, Iosif Miloș și Toma Simeon. Bând ei, s'au luat la ceartă și apoi la bătaie, care a fost așa de crâncenă, încât Vasile Simeon și Toma Simeon au rămas morți. Petru Secoșan, Iosif Miloș și Nicolae Miloș, învinuți că au ucis pe cei doi, au fost arestați și predați tribunalului din Lugoj.

Atentate cu bombe de dinamită. În Rusia se întâmplă foarte adeseori atentate cu bombe de dinamită și numeroase atentate cu bombe abia se mai pot ține în evidență, așa de numeroase sunt. La 19 Mai n. s'a întâmplat la Varșovia earăși un atentat feros. Un muncitor avea în buzunar o bombă, cu care voia să ucidă pe guvernorul Maximowits. Doi detectivi nu-și mai luau ochii de pe muncitorul suspect și au voit să-l prindă. Acesta a fugit în fine dinaintea detectivilor, dar în fuga sa s'a împedecat și a căzut la pământ. Bomba e explodat în buzunar. Muncitorul, cei 2 detectivi și un trecător au fost uciși de bombă. — În Macedonia încă se comit foarte adeseori atentate cu bombe. Ultimul atentat a avut loc la 17 Mai n. Doi bulgari tineri din Monastir împachetaseră mai multe coșuri cu legume și le așezau pe cal. În legume eră ascunsă o bombă, care a explodat și a ucis pe cei 2 bulgari și calul. Poliția a mai aflat încă 6 bombe.

Pedeapsa poporului. În trei sate din Rusia (guvernamentul Wolhynien) țărani, ajutați de coloniștii germani și de nobili, și-au răsunat în mod îngrozitor asupra numeroșilor hoți de cai. Hoții au fost torturați în modul cel mai barbar, și după ce și-au mărțurisit tâlhăriile, au fost bătuți cu băte,

cu drugi de fer și cu îmblăcii. Optzeci hoți au fost grav răniți, unsprezece au fost uciși.

Om de 113 ani. În Rimafürdő a murit deunăzi cel mai bătrân om din Ungaria Martin Suhay, care a trăit 113 ani. Suhay eră om de statură uriașă, n'a fost niciodată bolnav și până la sfârșitul vieții a putut ceti fără ochelari.

BIBLIOGRAFIE.

Teatru la sat: Vrăjitoarea, Tine-refe-Nebunete, piese teatrale, și **Bărbatul cu muierea,** dialog comic. Scöse din viața poporului dela sate, de George Cătană, învățător. Această broșură formează nrul 11 din Biblioteca teatrală a «Aurorei» din Gherla. Broșura s'a tipărit la tipografia A. Todoran, Gherla de unde se poate procura. Prețul nu'l cunoaștem.

VARIETĂȚI.

Numărul Rutenilor. Ziarul «Russische Revue» află, că la începutul secolului XIX numărul Rutenilor din toată lumea eră de 12.300.000. Până la 1900 numărul lor a crescut la 28 milioane, dintre cari 24 milioane locuiesc în Rusia, 3 milioane în Galiția, 300.000 în Bucovina, 430.000 în Ungaria și cam 250.000 în America.

Știri ultime.

Contele Iuliu Andrassy a declarat eri coaliției, că primește rolul de mandatar al coaliției și va comunica Regelui punctul de vedere al partidelor coaliate și va da Regelui toate lămuririle privitoare la programul coalițiunii până în cele mai mici detalii.

Astfel misiunea baronului Burián e împlinită și Burián s'a întors eri la Viena și a făcut raport Regelui despre rezultatul misiunii sale.

Pe mâne se așteaptă sosirea contelui Iuliu Andrassy la Viena, spre a reîncepe tratativele cu Coroana în privința rezolvării crizei. În special: va comunica Regelui condițiunile, sub cari primește coaliția resp. Andrassy formarea ministeriului din sinul partidelor coaliate.

Cursul pieței Lugoj.

Marfa	graină	coroane	bani
Grâu prima calitate	90	16	40
de mijloc	85	—	—
Săcară prima calitate	80	14	60
de mijloc	75	14	—
Orz prima calitate	80	14	60
de mijloc	75	14	—
Ovăs prima calitate	45	14	80
de mijloc	40	13	60
Cucuruz prima calitate	85	16	60
de mijloc	85	16	—
nou	10	—	—
Făină 0.	75	27	60
prima	72	26	80
albă	70	25	80
brună	68	25	40
Orez	1	40	—
Gris	80	32	—
Arpăcaș	70	36	—
Mazăre	90	40	—
Linte	85	60	—
Fasole	80	34	—
Mălaiu mărunț	70	—	—
Cartofi	—	9	—
Fân prima calitate	—	10	—
de mijloc	—	9	—
Paie	—	—	—
Stejar	—	6	20
Cărbuni de peatră	—	4	40
de Petroșeni	—	4	—
Oloiu de rapiață	—	80	—
Lumini de stearină	—	80	—
topite	—	—	—
Săpun	—	80	72
Carne de vită I. calitate	—	1	20
II.	—	1	12
Unsoare de porc	—	1	60
Sămânță de chimin	—	84	—
Sare, bucăți	—	22	—
Zahăr	—	92	—
Vin	—	80	—
Spirt I.	—	15	—
II.	—	14	—

